

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรป่าไม้แบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาโครงการส่งเสริมให้ที่พัคสงฆ์เขารวมทองช่วยงานด้านป่าไม้ บ้านป่าแดง ตำบลป่าเลา อำเภอมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยขอนำเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรป่าไม้แบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาโครงการส่งเสริมให้ที่พัคสงฆ์เขารวมทองช่วยงานด้านป่าไม้ บ้านป่าแดง ตำบลป่าเลา อำเภอมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของประชาชนที่มีส่วนร่วมต่อการจัดการทรัพยากรป่าไม้

1.1.2 เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์จากป่าของประชาชนในพื้นที่โครงการ

1.1.3 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมต่อการจัดการทรัพยากรป่าไม้

1.1.4 เพื่อศึกษาความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินงานของโครงการ

1.1.5 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และแนวทางการพัฒนาการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการ

1.2 วิธีการดำเนินวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในบ้านป่าแดง ตำบลป่าเลา อำเภอมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีจำนวน 6 หมู่บ้านที่อาศัยอยู่โดยรอบและใช้ประโยชน์จากพื้นที่โครงการส่งเสริมให้ที่พัคสงฆ์เขารวมทองช่วยงานด้านป่าไม้ จำนวนทั้งสิ้น 3,753 คน กลุ่มตัวอย่าง (Sampling Unit) และขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ผู้วิจัยได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง (Sampling) จากประชากร โดยมีขนาดตัวอย่าง 364 คน โดยใช้ตารางแสดงจำนวนตัวอย่างของยามานะ จำนวนตามความคลาดเคลื่อนที่ผู้วิจัยยอมให้เกิดได้ จำนวนประชากรและระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บ้านป่าแดงจำนวน 6 หมู่บ้าน อายุตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป เครื่องมือที่ใช้ใน

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1. ข้อมูลพื้นฐานของประชาชนที่มีส่วนร่วมต่อการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ตอนที่ 2. การใช้ประโยชน์จากป่าของประชาชนในพื้นที่โครงการ ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมต่อการจัดการทรัพยากรป่า ตอนที่ 4 ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ต่อความเหมาะสมของการดำเนินกิจกรรมของโครงการส่งเสริมให้ที่פקสงฆ์เขารงทองช่วยงานด้านป่าไม้ วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ และใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพทำการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

1.3 สรุปผลวิจัย

1.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของประชาชนที่มีส่วนร่วมต่อการจัดการทรัพยากรป่าไม้

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของประชาชนจากกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 364 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย มากที่สุด จำนวน 200 คน (ร้อยละ 54.95) โดยมีอายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 120 คน (ร้อยละ 32.97) มีสถานภาพสมรสแล้ว เป็นส่วนใหญ่ จำนวน 287 คน (ร้อยละ 78.8) การศึกษาระดับประถมศึกษา มากที่สุด จำนวน 172 คน (ร้อยละ 47.3) ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มากที่สุด จำนวน 144 คน (ร้อยละ 39.6) และมีรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ 20,001 – 40,000 บาทต่อปี จำนวน 86 คน (ร้อยละ 23.63)

1.3.2 ผลการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์จากป่าของประชาชนในพื้นที่โครงการ

ผลการศึกษาการใช้ประโยชน์ทางตรงและทางอ้อมจากป่าของประชาชนในพื้นที่โครงการ มีรายละเอียด ดังนี้

1) การใช้ประโยชน์ทางตรงจากป่าของกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 364 คน พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างเก็บเห็ดมากที่สุด (ร้อยละ 93.1) โดยแบ่งเป็นบริโภคในครัวเรือน (ร้อยละ 89.7) และเพื่อการค้า (ร้อยละ 19.5) รองลงมาคือการตัดไม้ไผ่ (ร้อยละ 92.9) โดยแบ่งเป็นใช้ในครัวเรือน (ร้อยละ 97.3) และเพื่อการค้า (ร้อยละ 6.5) และ เก็บหน่อไม้ (ร้อยละ 92.6) โดยแบ่งเป็นบริโภคในครัวเรือน (ร้อยละ 94.1) และเพื่อการค้า (ร้อยละ 8.9) ตามลำดับ

2) การใช้ประโยชน์ทางอ้อมจากป่าของกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 364 คน พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างใช้ประโยชน์ทางอ้อมจากป่า ได้แก่ เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารมากที่สุด (ร้อยละ 91.2) รองลงมาคือเป็นแหล่งพักผ่อนและแหล่ง

ท่องเที่ยว (ร้อยละ 89.8) และสถานที่ประกอบกิจกรรมทางพุทธศาสนา เช่น ทำบุญ ทอดผ้าป่า (ร้อยละ 86.3) ตามลำดับ

1.3.3 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมต่อการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในพื้นที่โครงการ

ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการฯ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการรับทราบ / พுகุญเกี่ยวกับปัญหา 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และ 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและการประเมินผลการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 364 คน มีรายละเอียดดังนี้

1) เมื่อศึกษาถึงผลการศึกษาการมีส่วนร่วม ในการรับทราบ / พுகุญเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมมากที่สุด ในระดับมาก ได้แก่ การเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบ / พுகุญเกี่ยวกับปัญหาที่พิกสงฆ์ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาปางก่อวังชมพู (ค่าเฉลี่ย 4.11) รองลงมา ได้แก่ การเข้าร่วมประชุมแก้ไขปัญหาพระสงฆ์ในพื้นที่ป่าไม้ซึ่งที่พิกสงฆ์เขาธงทองได้รับการพิจารณาจากที่ประชุมคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาพระสงฆ์ในพื้นที่ป่าไม้ระดับจังหวัด เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2546 (ค่าเฉลี่ย 4.10) และการเข้าร่วมประชุมแก้ไขปัญหาพระสงฆ์ในพื้นที่ป่าไม้ซึ่งที่พิกสงฆ์เขาธงทองได้รับการพิจารณาจากที่ประชุมคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาพระสงฆ์ในพื้นที่ป่าไม้ระดับอำเภอ ครั้งที่ 1/2546 เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2546 (ค่าเฉลี่ย 3.75) ตามลำดับ

2) เมื่อศึกษาถึงการมีส่วนร่วม ในการวางแผนการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมมากที่สุด ในระดับมาก ได้แก่ การเข้าร่วมประชุมเพื่อการวางแผนร่วมกับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ป้องกันการบุกรุกพื้นที่โครงการฯ (ค่าเฉลี่ย 4.24) รองลงมา ได้แก่ การเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนปลูกป่าบำรุงป่าพื้นที่โครงการฯหรือป่าโดยรอบ (ค่าเฉลี่ย 4.15) และการเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนทำการรังวัดหมายแนวเขตพร้อมฝังหลักติดป้ายแสดงแนวเขตพื้นที่โครงการฯ โดยรอบ (ค่าเฉลี่ย 4.14) ตามลำดับ

3) เมื่อศึกษาถึงการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมมากที่สุด ในระดับมาก ได้แก่ การร่วมปลูกป่าบำรุงป่าพื้นที่โครงการฯ หรือป่าโดยรอบพื้นที่โครงการฯ (ค่าเฉลี่ย 4.10) รองลงมา ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างเคยทำแนวกันไฟก่อน การจุดไฟในพื้นที่การเกษตรของตน (ค่าเฉลี่ย 4.06) และการเข้าร่วมดับไฟในเขตป่าพื้นที่หรือป่าโดยรอบ (ค่าเฉลี่ย 3.60) ตามลำดับ

4) เมื่อศึกษาถึงการมีส่วนร่วม ในการติดตามและประเมินผลการจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ของโครงการของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมมากที่สุด ในระดับมาก ได้แก่ การตั้งเตือนผู้กระทำผิดกฎระเบียบป่าพื้นที่โครงการฯ (ค่าเฉลี่ย 3.73) รองลงมา ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างเคยสำรวจต้นไม้หลังการปลูกในพื้นที่โครงการ (ค่าเฉลี่ย 3.60)

1.3.4 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินงานของโครงการ

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินงานของโครงการในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ของหน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ 1) พระสงฆ์ 2) เจ้าหน้าที่ป่าไม้ และ3) ประชาชน ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 364 คน มีรายละเอียด ดังนี้

1) ความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินการของโครงการในการจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ ของพระสงฆ์ พบว่า ในเรื่องความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินการของ โครงการ มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ จัดสัมมนา ประชุมเจ้าหน้าที่ของรัฐองค์กรท้องถิ่น พระสงฆ์ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 100) รองลงมา ได้แก่ การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไป เห็นถึงคุณค่าความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า (ร้อยละ 97.5) ตามลำดับ

ในเรื่องที่ควรปรับปรุงของกิจกรรมการดำเนินการของโครงการ มีเรื่อง ที่ควรปรับปรุงมากที่สุด ได้แก่ การปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เหมาะสมเข้ากับสภาพพื้นที่ (ร้อยละ 33.0) รองลงมา ได้แก่ การจัดทำเส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติ (ร้อยละ 29.9) ตามลำดับ

2) ความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินการของโครงการในการจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ ของเจ้าหน้าที่ พบว่า ในเรื่องความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินการของ โครงการ มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การให้การสนับสนุนและคำปรึกษาแนะนำวิชาการด้านป่า ไม้ (ร้อยละ 100) รองลงมา ได้แก่ การออกติดตามผลตามประเมินผลการดำเนินงานของโครงการ (ร้อยละ 52.7) ตามลำดับ

ในเรื่องที่ควรปรับปรุงของกิจกรรมการดำเนินการของโครงการ มีเรื่อง ที่ควรปรับปรุงมากที่สุด ได้แก่ ออกติดตามผลตามประเมินผลการดำเนินงานของโครงการ (ร้อยละ 47.3)

3) ความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินการของโครงการในการจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ ของประชาชน พบว่า ในเรื่องความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินการของ โครงการ มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การให้การสนับสนุนการดำเนินงานของโครงการฯ (ร้อยละ 100)

1.3.5 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการ

ผลการศึกษาในครั้งนี้ นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์กำหนดแนวทางเบื้องต้น และเชิญตัวแทน/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการส่งเสริมให้ที่พัคสงฆ์เขาสงทองช่วยงานด้านป่าไม้ ในด้านต่างๆ ซึ่งได้จัดการประชุมเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ในวันที่ 24 ธันวาคม 2555 เวลา 10.00 น. ณ ศาลาการเปรียญ ที่พัคสงฆ์เขาสงทองฯ มีแนวทางการพัฒนาการจัดการป่าไม้แบบมีส่วนร่วมดังนี้

1) จัดตั้งคณะกรรมการป่าชุมชน โดยเป็นคณะกรรมการที่ประกอบไปด้วย ดังนี้

(1) ผู้นำชุมชนทั้ง 6 หมู่บ้านๆละ 2 คน

(2) องค์การบริหารส่วนตำบลป่าเลาฯ 2 คน คือ นายกและรองนายก องค์การบริหารส่วนตำบลป่าเลาฯ

(3) เจ้าหน้าที่ป่าไม้

(4) พระสงฆ์ ที่จำพรรษาอยู่ในที่พัคสงฆ์เขาสงทองฯ

มติที่ประชุมมีความเห็นให้คณะกรรมการดังกล่าว เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

2) จัดการประชุมประมาณ 4 เดือน/ครั้ง โดยมีเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ผู้นำชุมชน ประชาชนในพื้นที่ และพระสงฆ์เข้าร่วมประชุมทุกครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วม เพื่อให้ชุมชนรับรู้เท่าทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและกำลังเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ในการประชุมแต่ละครั้ง มีการนำเสนอผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นของป่าพื้นที่ในโครงการฯ และร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหา

3) จัดตั้งกฎระเบียบเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการ โดยมีการจัดประชุมระดมความคิดเห็นของชุมชนและคณะกรรมการป่าชุมชน ในการป้องกันและรักษาผลประโยชน์จากป่า แต่เนื่องจากพื้นที่โครงการฯ ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขาปางก่อและป่าวังชมพู เขตป่าอนุรักษ์ (Zone C) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 3,2 จึงมีแนวทางเน้นไปที่การอนุรักษ์ ได้แก่ การปลูกและการป้องกันรักษาป่าไม้

4) ทำการรังวัดหมายเขต เพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่ป่าให้ชัดเจน โดยรังวัดหมายแนวเขตพื้นที่ ดัดแผ่นป้ายที่เป็นแนวเขตให้สังเกตได้ชัดเจน พร้อมทั้งดัดแผ่นป้ายแสดงพื้นที่ป่าชุมชนรวมถึงแนวทางการจัดการพื้นที่โครงการฯ

5) กิจกรรมการปลูกป่าเสริมในพื้นที่โครงการฯ โดยจะดำเนินการในช่วงเดือนกรกฎาคมของทุกปี มีแนวทางดังนี้

(1) เจ้าหน้าที่ป่าไม้ จัดเตรียมกล้าไม้ โดยเฉพาะชำกล้าไม้ให้มีขนาดความสูงของลำต้นประมาณ 1 เมตร ใช้พันธุ์ไม้ที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการ เช่น สัก ประดู่ สะเดา

(2) พระสงฆ์ อำนาจความสะดวกจัดเตรียมพื้นที่วัสดุอุปกรณ์ที่จะปลูกป่า โดยประสานงานขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานต่างๆ เช่น ทหาร เรือนจำ และสำนักงานคุมประพฤติเพชรบูรณ์ ได้แก่ การเตรียมหลุมที่จะปลูก เป็นต้น

(3) ผู้นำชุมชน เผยแพร่กิจกรรมของโครงการและประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมปลูกป่า

(4) องค์การบริหารส่วนตำบล จัดเตรียมงบประมาณเป็นค่าอาหารและเครื่องดื่มเลี้ยงผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมปลูกป่า

6) การจัดแนวป้องกันไฟรอบพื้นที่โครงการฯ โดยจะดำเนินการในช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ของทุกปี มีแนวทางดังนี้

(1) เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ให้ความรู้และวิธีทำแนวกันไฟ

(2) พระสงฆ์ จัดเตรียมสถานที่ อำนาจความสะดวกสำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรม รวบรวมข้อมูล สรุปผลการดำเนินกิจกรรม และรายงานผลการดำเนินกิจกรรม

(3) ผู้นำชุมชน เชิญชวนชาวบ้านเข้าร่วมกิจกรรมและทำแนวกันไฟรอบพื้นที่โครงการ

(4) องค์การบริหารส่วนตำบล จัดตั้งงบประมาณเพื่อสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรมของโครงการ เช่น ค่าอาหารและเครื่องดื่มเลี้ยงผู้มาร่วมกิจกรรมและทำแนวกันไฟรอบพื้นที่โครงการ

7) จัดกิจกรรมโครงการฝึกอบรมแก่ผู้นำชุมชน สมาชิกในชุมชน โดยเฉพาะ เยาวชนในชุมชนรอบพื้นที่โครงการ เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ดังนี้

(1) การจัดการทรัพยากรป่าไม้แบบมีส่วนร่วม

(2) การอนุรักษ์ธรรมชาติของชุมชน

(3) การจัดตั้งกลุ่มชุมชนเกี่ยวกับการปลูกป่า การรักษาป่า การป้องกันไฟ

ป่า

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษา เรื่อง แนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรป่าไม้แบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาโครงการส่งเสริมให้ที่พัคสงฆ์เขาสงทองช่วยงานด้านป่าไม้ บ้านป่าแดง ตำบลป่าเลา อำเภอมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัย และอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ด้านข้อมูลพื้นฐานของประชาชนที่มีส่วนร่วมต่อการจัดการทรัพยากรป่าไม้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย โดยมีอายุอยู่ระหว่าง 36-45 ปี ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ 20,001 – 40,000 บาทต่อปี และมีการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด

การที่ผลการศึกษาด้านข้อมูลพื้นฐานของประชาชนที่มีส่วนร่วมต่อการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ปรากฏเช่นนั้น เพราะ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในแนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการฯ สอดคล้องกับอินทิรา สมบัติชัย (2543) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในการจัดการป่าชุมชนบ้านสวนพลูและบ้านป่าอู อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา เช่นเดียวกับ สันติภาพ วรรณเพิ่มพูน (2543) กล่าวว่า เพศ อายุ ของหัวหน้าครอบครัว และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมของสมาชิกในครัวเรือน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาสามหิ้น จังหวัดสระบุรี และ ไพจิตร ไตรวงษ์ชัย (2538) กล่าวว่า เพศ อายุ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนบ้านป่าตัน อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงใหม่ จากผลการวิจัยครั้งนี้กล่าวได้ว่า เพศชายเป็นเพศที่สังคมยอมรับการเป็นผู้นำ และมีบทบาทในการตัดสินใจทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตในครอบครัว ดังนั้น การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการฯ เพศชายจะให้ความสนใจ และมีความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ สำหรับอายุก็เช่นกัน ผู้มีอายุมากกว่าย่อมมีประสบการณ์และความพร้อมในการร่วมมือมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย ทำให้มีส่วนร่วมมากกว่า ระดับการศึกษาสูงย่อมมีความคิดกว้างไกลมองเห็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าผู้ที่มีความรู้ต่ำ และมีความสามารถในการแก้ปัญหา และอุปสรรค ดังนั้นระดับการศึกษามีผลที่จะสนองความต้องการรับรู้ในแต่ละเรื่องที่แตกต่างกันออกไป ผู้ที่มีการศึกษาในระดับสูงย่อมที่จะสนใจในเรื่องที่ยาก ซับซ้อน ในขณะที่ผู้ที่มีการศึกษาในระดับต่ำก็จะมีส่วนร่วมเฉพาะเรื่องง่ายๆ อาชีพและรายได้นั้นก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ผู้มีอาชีพที่รายได้ไม่น้อยไม่มีเวลาพอที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการฯ ซึ่งต้อง

ช่วยเหลือตัวเองก่อน แต่ผู้มีรายได้น้อยมีความพร้อมในการให้ความร่วมมือทั้งในด้านเวลา และ กำลังทรัพย์ในการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ

2.2 ด้านการใช้ประโยชน์จากป่าของประชาชนในพื้นที่โครงการ พบว่า การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการของชุมชน มีดังนี้

2.2.1 การใช้ประโยชน์ทางตรง พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างเก็บเห็ดมากที่สุด (ร้อยละ 93.1) โดยแบ่งเป็นบริโภคในครัวเรือน (ร้อยละ 89.7) และเพื่อการค้า (ร้อยละ 19.5) รองลงมาคือการตัดไม้ไผ่ (ร้อยละ 92.9) โดยแบ่งเป็นใช้ในครัวเรือน (ร้อยละ 97.3) และเพื่อการค้า (ร้อยละ 6.5) ตามลำดับ

การที่ผลการศึกษาด้านการใช้ประโยชน์ทางตรงจากทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการของชุมชน ปรากฏเช่นนั้น เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้โดยตรง เพื่อตอบสนองความต้องการตามหลักปัจจัย 4 ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีพ การใช้ประโยชน์จากผลิตผลหลักของทรัพยากรป่าไม้ เป็นผลิตผลที่มนุษย์นำมาใช้ประโยชน์โดยตรง เช่น เป็นแหล่งอาหารของมนุษย์และสัตว์ นำเอาไม้มาใช้ประโยชน์ในการก่อสร้างที่อยู่อาศัย มาเป็นเชื้อเพลิง ผลิตผลรองจากไม้ เช่น ผลไม้ป่า หน่อไม้ ผักหวาน เห็ด สมุนไพรต่างๆ เป็นต้น เพื่อนำมาบริโภคในครอบครัวและแบ่งปันในหมู่เพื่อนบ้าน เหลือจากการบริโภคก็นำไปจำหน่ายเป็นการสร้างอาชีพและรายได้แก่ครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สวัสดิ์ โนนสูง (2545: 77-78) ได้เขียนเกี่ยวกับประโยชน์ของป่าไว้ว่า “ประโยชน์ทางตรงของป่าไม้มีมากมายต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์” ได้แก่ 1) การดำรงชีวิต มนุษย์ได้รับปัจจัย 4 จากป่า ใช้ทำเครื่องมือเครื่องใช้ อาหารจากส่วนต่างๆ ของพืช ยารักษาโรคต่างและผลิตภัณฑ์ เช่น เฟอร์นิเจอร์ กระจาด ไม้ขีดไฟ ฟืน เป็นต้น 2) เป็นแหล่งสร้างงานและรายได้ ป่าไม้ทำให้คนมีอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้น เช่น การทำโรงเลื่อย โรงงานไม้อัด โรงงานทำเฟอร์นิเจอร์ โรงงานกระดาด การจำหน่ายของป่า รัฐมีรายได้จากภาษีอากรการค้าไม้ ของป่า ผลิตภัณฑ์จากไม้ และจากการส่งเป็นสินค้าออก

2.2.2 การใช้ประโยชน์ทางอ้อม พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างใช้ประโยชน์ทางอ้อมจากป่า ได้แก่ เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารมากที่สุด (ร้อยละ 91.2) รองลงมาคือเป็นแหล่งพักผ่อนและแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 89.8)

การที่ผลการศึกษาด้านการใช้ประโยชน์ทางอ้อมจากทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการของชุมชน ปรากฏเช่นนั้น เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้โดยทางอ้อม ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ทำให้เกิดแหล่งต้นน้ำลำธาร เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า ช่วยปรับสภาพอากาศให้อากาศบริสุทธิ์ บรรเทาความรุนแรงของภัยธรรมชาติ ป้องกันการพังทลายของดิน การใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการ เนื่องจากทรัพยากรป่าไม้เป็นแหล่งรวบรวมความสดชื่นและ

ความสวยงามทางธรรมชาติ ความร่มรื่น และภูมิทัศน์ที่สวยงามจึงใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ รวมถึงเป็นแหล่งศึกษาทางด้านวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สวัสดิ์ โนนสูง (2545: 77-78) ได้เขียนเกี่ยวกับประโยชน์ทางอ้อมของป่า ไว้ว่า “ประโยชน์ทางอ้อม (Indirect Benefits) ได้แก่ ป่าไม้เป็นแหล่งกักเก็บน้ำลำธาร ป่าไม้ทำให้เกิดความชุ่มชื้นและควบคุมสภาวะอากาศ การอนุรักษ์ดินและน้ำ ป่าไม้เป็นแหล่งพักผ่อนและศึกษาความรู้

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมต่อการจัดการทรัพยากรป่าไม้

2.3.1 เมื่อศึกษาถึงผลการศึกษามีส่วนร่วม ในการรับทราบ / พுகุญเกี่ยวกับ

ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมมากที่สุด ในระดับมาก ได้แก่ การเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบ / พுகุญเกี่ยวกับปัญหาที่พิกสงฆ์ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาปางก่อวังชมพู (ค่าเฉลี่ย 4.11) รองลงมา ได้แก่ การเข้าร่วมประชุมแก้ไขปัญหาพระสงฆ์ในพื้นที่ป่าไม้ซึ่งที่พิกสงฆ์เขาธงทองได้รับการพิจารณาจากที่ประชุมคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาพระสงฆ์ในพื้นที่ป่าไม้ระดับจังหวัด เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2546 (ค่าเฉลี่ย 4.10) และการเข้าร่วมประชุมแก้ไขปัญหาพระสงฆ์ในพื้นที่ป่าไม้ซึ่งที่พิกสงฆ์เขาธงทองได้รับการพิจารณาจากที่ประชุมคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาพระสงฆ์ในพื้นที่ป่าไม้ระดับอำเภอ ครั้งที่ 1/2546 เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2546 (ค่าเฉลี่ย 3.75) ตามลำดับ

2.3.2 เมื่อศึกษาถึงการมีส่วนร่วม ในการวางแผนการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของ

โครงการจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมมากที่สุด ในระดับมาก ได้แก่ การเข้าร่วมประชุมเพื่อการวางแผนร่วมกับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ เพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่โครงการฯ (ค่าเฉลี่ย 4.24) รองลงมา ได้แก่ การเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนปลูกป่าบำรุงป่าพื้นที่โครงการฯ หรือป่าโดยรอบ (ค่าเฉลี่ย 4.15) และการเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนทำการรังวัดหมายแนวเขตพร้อมผังหลักติดป้ายแสดงแนวเขตพื้นที่โครงการฯ โดยรอบ (ค่าเฉลี่ย 4.14) ตามลำดับ

2.3.3 เมื่อศึกษาถึงการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานการจัดการทรัพยากรป่าไม้

ของโครงการจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมมากที่สุด ในระดับมาก ได้แก่ การร่วมปลูกป่าบำรุงป่าพื้นที่โครงการฯ หรือป่าโดยรอบพื้นที่โครงการฯ (ค่าเฉลี่ย 4.10) รองลงมา ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างเคยทำแนวกันไฟก่อน การจุดไฟในพื้นที่การเกษตรของตน (ค่าเฉลี่ย 4.06) และการเข้าร่วมดับไฟในเขตป่าพื้นที่หรือป่าโดยรอบ (ค่าเฉลี่ย 3.60) ตามลำดับ

2.3.4 เมื่อศึกษาถึงการมีส่วนร่วม ในการติดตามและประเมินผลการจัดการ

ทรัพยากรป่าไม้ของโครงการจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมมากที่สุด ในระดับมาก ได้แก่ การตักเตือนผู้กระทำผิดกฎระเบียบป่าพื้นที่โครงการฯ (ค่าเฉลี่ย 3.73) รองลงมา ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างเคยสำรวจต้นไม้หลังการปลูกในพื้นที่โครงการ (ค่าเฉลี่ย 3.60)

การที่ผลการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการฯ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการรับทราบ / พุดคุยเกี่ยวกับปัญหา 2) การวางแผนดำเนินการ 3) การดำเนินงาน 4) การติดตามและการประเมินผลการจัดการทรัพยากรป่าไม้ อยู่ในระดับมาก ที่ปรากฏเช่นนั้น เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการทั้งทางตรงและทางอ้อม การใช้ประโยชน์ทางตรง อาทิ การใช้เป็นแหล่งอาหารตามธรรมชาติ เก็บหาของป่า แหล่งพืชสมุนไพร แหล่งไม้ใช้สอย ส่วนการใช้ประโยชน์ทางอ้อม อาทิ เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธาร เป็นแหล่งพักผ่อนและแหล่งท่องเที่ยว และสถานที่ประกอบกิจกรรมทางพุทธศาสนา เช่น ทำบุญ ทอดผ้าป่า เป็นต้น

ผลการวิเคราะห์ในเรื่องนี้คือ การมีส่วนร่วมต่อการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของชุมชน ดังกล่าวสอดคล้องกับ Cohen and Uphoff (อ้างถึงใน สุทัศน์ ทาวงศ์มา 2544: 7-9) ว่าปกติแล้วผู้ที่เข้าร่วมมักจะมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการรับทราบ / พุดคุยเกี่ยวกับปัญหา การวางแผน การดำเนินงาน และการติดตามและการประเมินผลการจัดการทรัพยากรป่าไม้ เพราะได้รับผลประโยชน์ทั้งทางด้านวัตถุและประโยชน์ทางด้านสังคมเช่นกัน

2.4 ความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินงานของโครงการ

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินการของโครงการในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ของหน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ 1) พระสงฆ์ 2) เจ้าหน้าที่ป่าไม้ และ 3) ประชาชน มีรายละเอียด ดังนี้

2.4.1 ความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินการของโครงการในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ของพระสงฆ์ พบว่า ในเรื่องความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินการของโครงการ มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ จัดสัมมนา ประชุมเจ้าหน้าที่ของรัฐองค์กรท้องถิ่น พระสงฆ์ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รองลงมา ได้แก่ การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ราษฎรทั่วไป เห็นถึงคุณค่าความสำคัญการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ตามลำดับ

การที่เป็นเช่นนั้น เพราะ พระสงฆ์เป็นที่เคารพนับถือของพุทธศาสนิกชน เมื่อจัดประชุมหรือขอความร่วมมือในเรื่องต่างๆ มักจะได้รับความร่วมมือจากทางชาวบ้านและเจ้าหน้าที่ของรัฐเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพระครูใบฎีกาถาวร สุรบุญโญ (2554: 12-15) พบว่า พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันสำคัญสถาบันหนึ่งที่มีบทบาทในการศึกษาอบรมสั่งสอนประชาชนให้มีจิตสำนึกอันดีงามต่อตนเองและธรรมชาติแวดล้อมมีทั้งพื้นป่า พันธุ์ไม้ สัตว์ป่า สัตว์น้ำ สัตว์บก แม่น้ำลำคลอง เป็นต้น

2.4.2 ความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินการของโครงการในการจัดการ

ทรัพยากรป่าไม้ ของเจ้าหน้าที่ พบว่า ในเรื่องความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินการของโครงการ มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การให้การสนับสนุนและคำปรึกษาแนะนำวิชาการด้านป่าไม้ รองลงมา ได้แก่ การออกติดตามผลตามประเมินผลการดำเนินงานของโครงการ ตามลำดับ

การที่เป็นเช่นนั้น เพราะเจ้าหน้าที่ป่าไม้นั้นมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ถูกต้อง เนื่องจากทั้งพระสงฆ์และชาวบ้านยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับแผนดำเนินการ ในหนังสือสำนักงานป่าไม้จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ พช 008/5560 (2547: 4) เรื่อง แผนงานให้ความรู้ความเข้าใจด้านธรรมชาติและอนุรักษทรัพยากรธรรมชาติของโครงการ ได้แก่ ถวายเป็นความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในการอนุรักษทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ออกเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องธรรมชาติและเรื่องอนุรักษทรัพยากรธรรมชาติให้กับชุมชนใกล้เคียง จัดสัมมนา ประชุม เจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรท้องถิ่น พระสงฆ์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ความร่วมมือในการอนุรักษทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.4.3 ความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินการของโครงการในการจัดการ

ทรัพยากรป่าไม้ ของประชาชน พบว่า ในเรื่องความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินการของโครงการ มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การให้การสนับสนุนการดำเนินงานของโครงการ

การที่เป็นเช่นนั้น เพราะทุกครั้งที่พระสงฆ์ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการ ชาวบ้านจะให้ความร่วมมือเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับวิธีดำเนินการ ในหนังสือสำนักงานป่าไม้จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ พช 008/5560 (2547: 3) เรื่อง หน้าที่ของราษฎรหมู่บ้านป่าแดงและหมู่บ้านใกล้เคียง รวมทั้งประชาชนทั่วไปที่เลื่อมใสช่วยสนับสนุนกิจกรรมการดำเนินงานของโครงการ

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการดำเนินกิจกรรม

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรป่าไม้แบบมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมให้ที่พักสงฆ์เขาร่องทองช่วยงานด้านป่าไม้ บ้านป่าแดง ตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

3.1.1 ควรมีการสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร เทคนิควิชาการในด้านการอนุรักษทรัพยากรป่าไม้ รวมถึงงบประมาณการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการ

ทรัพยากรป่าไม้ให้กับชุมชนในพื้นที่โครงการฯ เพื่อให้สมาชิกในชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมและดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการทรัพยากรป่าไม้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.2 ในการดำเนินงานจัดกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ภายในท้องถิ่น เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากกรมป่าไม้ควรให้ความชัดเจนในการดำเนินการติดต่อประสานงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และให้ความสำคัญกับการประชุมหารือร่วมกับสมาชิกในชุมชนตลอดจนถึงการให้ความคุ้นเคยเป็นกันเอง เพื่อให้สมาชิกเห็นความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ตลอดจนการพัฒนาการจัดการทรัพยากรป่าไม้ให้กับชุมชนในพื้นที่โครงการฯ

3.1.3 การให้ความรู้แก่สมาชิกในชุมชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เพื่อให้เกิดความร่วมมือในกลุ่มสมาชิกในชุมชนและเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

3.1.4 ควรเสริมสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรักป่าไม้ และตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เพื่อให้ป่าไม้เกิดความอุดมสมบูรณ์อย่างต่อเนื่อง

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาการความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ป่าไม้ที่มีต่อการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของพระสงฆ์ เพื่อที่พระสงฆ์จะได้นำข้อมูลจากความคิดเห็นต่างๆของเจ้าหน้าที่มาปรับปรุงวิธีการจัดการทรัพยากรป่าไม้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.2.2 ควรมีการศึกษาความเหมาะสมของชนิดพันธุ์ไม้ที่นำมาปลูกในพื้นที่โครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อหาพันธุ์ไม้ที่มีความเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่ ซึ่งจะทำให้การจัดการทรัพยากรป่าไม้ประสบผลสำเร็จมากขึ้น

3.2.3 ควรมีการศึกษาผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ด้านการใช้ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้ทราบถึงผลตอบแทนในรูปของเงินตรา ซึ่งจะทำให้ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เล็งเห็นความสำคัญประโยชน์ของการจัดการทรัพยากรป่าไม้มากขึ้น